

Kako su se obuvali srednjovjekovni Piranci i Trščani?

Sažetak

U doba koje nije poznavalo umjetna vlakna kožarski su obrti bili neophodni za život ljudi. Proizvodili su predmete i pomagala koja su služila za različite namjene. Nalazimo ih u svim sredinama, a brojnost je tih obrtnika u usporedbi s ostalima bila posvuda relativno velika. Zadaće obrtnika kožarske struke obuhvaćale su štavljenje kože i izradu raznih kožarskih proizvoda: obuće, odjeće, torbi, remena i uzdi, jahaće opreme, opreme za prijevozna sredstva, kola i plovila te opreme stambenih i drugih objekata. Ne smijemo zaboraviti ni da su u srednjem vijeku zapisi pravnoga i poslovnoga sadržaja najčešće činjeni na pergamentu, to jest finoj koži sitne stoke (u sredoziemnom prostoru) ili mladih goveda (u kontinentalnom zaleđu). Profesionalno bavljenje kožarskim obrtima za prodaju bilo je rašireno prvenstveno u gradovima, dok su takvi obrtnici na izvangradskom području podmirivali potrebe mjesnoga stanovništva.

Prilog obrađuje kožarski obrt u srednjovjekovnim gradovima, mletačkom Piranu i (od 1382.) habsburškom Trstu, s naglaskom na obući. Prvenstveno se oslanja na objavljeni piranski statut iz 1307. i trščanski statut iz 1350. U njima je moguće uočiti nekoliko neočekivanih sličnosti: oba, naime, proglašavaju maksimalan cjenik raznovrsne obuće. Uz tipove obuće – čizme, koje su bile različite veličine i ponekad opremljene remenima, i razne muške i ženske cipele – spominju i vrste kože od kojih je obuća izrađena. Radilo se o koži jaraca, uškopljenih jaraca, koza, kozlića, ovnova, uškopljenih ovnova, druge sitne stoke, mladih i odraslih goveda te drugih koža. Određena je bila i najviša cijena za potplaćenje i šivanje gornjega dijela cipela. Usporedba statutarnih spominjanja postolarskih proizvoda i usluga u Piranu i Trstu pokazuje da su statuti, doduše, dijelom slični, ali međusobno neovisni. U Piranu se spominju čizme sa sarama do prepona i slavenske cipele, koje Trst ne poznaje, a u Trstu obuća s jezikom i dokoljencična obuća, koja u Piranu nije bila uobičajena. U Piranu je maksimalna cijena obuće bila malo viša nego u Trstu.

Zaključna je konstatacija priloga da pisani izvori, unatoč bogatstvu podataka koje nude, ne mogu opredmetiti obrtničke proizvode. Stoga je bez materijalnih ostataka slika tih proizvoda temeljena na klasičnim pisanim historiografskim izvorima manjkava. Za cjelovitu sliku povijesti proizvodno-obrtničkih struka, pa tako i kožarskih, potrebno je sistematično uključivanje kako likovnih prikaza tako i muzealija i sačuvanih ostataka na terenu.

Cosa calzavano i piranesi e i triestini medievali?

Riassunto

Nell'età in cui le fibre sintetiche erano sconosciute, l'artigianato della pelle era indispensabile per la vita degli uomini. Produceva oggetti e utensili impiegati in vari ambiti. Li troviamo in vari ambienti e la numerosità di tali artigiani, in confronto agli altri, era relativamente cospicua ovunque. I compiti degli artigiani in pelle comprendevano la concia delle pelli e la produzione di vari articoli in pelle: calzature, abbigliamento, borse, cinture e redini, attrezzature equestri, equipaggiamenti per i mezzi di trasporto, carri e vascelli e oggetti per le abitazioni e altri edifici.